

РАДІОПЕРЕДАЧА КАНАДСЬКОГО МІЖНАРОДНОГО РАДІО.
Понеділок, 6. VII. 92

У той час, коли Україна готується до введення в обіг своїх власних грошових знаків, варто згадати історію одного проекту українських грошей, який закінчився трагічно для молодого автора цієї чисто академічної спроби - дати візирець українського карбованця - ще на початку тридцятих років нашого століття. Цей художник - далеко вже не молодий - Іван Кейван - живе тепер в західоканадському місті Едмонтоні. ...Отже тоді, давно, студент Варшавської Академії Мистецтв Іван Кейван запланував собі виготовити для майбутньої української держави серію грошей і поштових марок, щоб вони були готові на слушний час. У роках 1932-му і 33-му він працював над проектами трьох банкнот і двох поштових марок, із яких встиг закінчити банкноту у 50 карбованців з обох сторін, - з побільшенням у три рази, а банкноту в 10 карбованців - лише з ліцевої сторони. Зворотна сторона десятикарбованцевої банкноти і банкнота у 100 карбованців, а також поштові марки вартістю в 5 і 10 шагів, знаходилися в стадії допрацювання, а інші купюри були тільки запроектовані кількома штрихами. Із своєї праці над проектом українських грошей студент Кейван не робив особливої таємниці, тому й зрозуміло, що невідомий агент польської поліції в селі Карлові на Снятинщині подає відповідну інформацію „куди слід” - і сімнадцятого вересня 1933 року, коли студент все ще був на вакаціях дома, його заарештували. Поліція конфіскувала всі рисунки художника, а автора звинуватила в приналежності до Фінансового реферату підпільної Організації Українських

Націоналістів. Провівши три місяці в ув'язненні, Іван Кейван став перед судом. Що ж до рисунків грошей, то їх поліція передала на експертизу в БАНК ПОЛЬСКИ, де вони й пропали назавжди. Можливо, проте, що випадково цей курйозний проект все-таки зберігається в якихось архівах. Лава присяжних у місті Коломиї звільнила звинуваченого від кари, але втрата майстерно виконаних проектів грошей майбутньої України стала для нього особисто, як і для мистецтва – великою і незаслуженою карою. Проекти було виконано із свідомим наслідуванням техніки Нарбута і в багатому стилі українського необарокко.

...Тепер, коли між Польщею та Україною нарешті встановлено по-справжньому доброзичливі відносини, дослідники історії мистецтва, можливо, спроможні будуть відшукати ці проекти українських грошей у найбільш несподіваному місці – або в архівах БАНКУ ПОЛЬСКОГО за тридцять третій-тридцять четвертий роки, або в архівах польської політичної поліції, що датовані цими ж роками. Старий український художник з канадського міста Едмонтону – Іван Кейван – вважав би таку знахідку чи не найкращим подарунком для себе на схилі літ.

МУЗИКА.....

(Увага: всі авторські права належать радіокорпорації CBC)